

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ปัญหาด้านสุขภาพมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งเป็นผลกระทบจากโลกาภิวัตน์ เกิดการติดต่อสื่อสารการค้าและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่รวดเร็ว และเพิ่มมากขึ้นในด้านหนึ่งทำให้มีการระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่และอุบัติซ้ำทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับโลก อีกด้านหนึ่งทำให้ภาวะโรคที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของประชากร และวิถีชีวิตที่พึ่งพาเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งต้องการการมีส่วนร่วมขององค์กรต่างๆ ทั้งในและนอกภาคสาธารณสุข ทั้งภาครัฐและเอกชนในการแก้ปัญหามากขึ้น (สำนักการพยาบาล, 2555) การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 อาเซียนประกอบด้วยประเทศสมาชิกมีลักษณะแตกต่างและคล้ายคลึงกันหลายประการทั้งด้านพื้นที่ ที่อยู่ในแผ่นดินใหญ่ และประเทศหมู่เกาะ จำนวนประชากรการปกครองที่แตกต่างกันโดยมีทั้งการปกครองแบบระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช ระบอบสังคมนิยม ระบอบประชาธิปไตยจนถึงระบอบเผด็จการทหาร มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภาษาในความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ และส่งผลกระทบต่อการปรับตัวของระบบบริการสุขภาพของประเทศ คือ นโยบายการส่งเสริมให้สถานบริการสาธารณสุขในประเทศพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางบริการทางการแพทย์ (Medical Hub) ของภูมิภาคอาเซียน (สำนักการพยาบาล, 2555)

ยุทธศาสตร์การบริการพยาบาลระดับประเทศ พ.ศ. 2556 – 2560 ได้มีการจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนดำเนินการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลของสถานบริการสาธารณสุขทุกระดับให้มีความต่อเนื่อง และก้าวไปสู่ความเป็นผู้นำด้านการพัฒนาคุณภาพการบริการพยาบาลในระดับภูมิภาค มีกรอบทิศทางที่สอดคล้องกับทิศทางของแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 11 ที่มุ่งพัฒนาภายใต้แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ โดยการสร้างเอกภาพและธรรมาภิบาลในการอภิบาลระบบสุขภาพให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม (สำนักการพยาบาล, 2555) ยุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ การบริการพยาบาลมีคุณภาพเป็นเลิศ บุคลากรมีความสุข บนวิถีแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อสุขภาพที่ดีของประชาชน จะเห็นได้ว่า การบริการพยาบาลมีคุณภาพ

เป็นเลิศนั้น ประกอบไปด้วย การปรับปรุงระบบ และกระบวนการทำงานอย่างครบถ้วน ครอบคลุม การดำเนินงานทั้งในสถานบริการสุขภาพและในชุมชน โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการพยาบาล ของประเทศและทัดเทียมกับนานาชาติ และมีการพัฒนาองค์การพยาบาลเป็นองค์การแห่ง การเรียนรู้อย่างแท้จริง (สำนักการพยาบาล, 2555)

การพัฒนาองค์การพยาบาลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการพยาบาลนั้น สิ่งสำคัญคือ การพัฒนาบุคลากรทางการพยาบาล หมายถึงพยาบาลวิชาชีพ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการ กำหนดมาตรฐานการพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข คือ สำนักการพยาบาลได้มีการกำหนด สมรรถนะของพยาบาล เพื่อเป็นแนวทางให้ฝ่ายการพยาบาลของโรงพยาบาลในระดับต่างๆ นำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากร ให้มีสมรรถนะ ในการปฏิบัติงาน ให้เหมาะสมกับหน้าที่รับผิดชอบ ทั้งนี้การกำหนดสมรรถนะดังกล่าวสอดคล้องกับ การกำหนดสมรรถนะของ สำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน โดยมีการกำหนดประเภทของสมรรถนะ เป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่ 1) สมรรถนะหลัก (Core competencies) คือคุณลักษณะร่วมของข้าราชการพลเรือนไทย ทั้งระบบเพื่อหล่อหลอมค่านิยม และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกัน ประกอบด้วยสมรรถนะ ซึ่งข้าราชการทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในกลุ่มงานใดต้องมีสมรรถนะในกลุ่มนี้ จึงเปรียบเสมือนเอกลักษณ์ ข้าราชการไทย 2) สมรรถนะประจำกลุ่มงาน (Functional competencies) คือ สมรรถนะที่กำหนด เฉพาะสำหรับกลุ่มงานเพื่อสนับสนุนให้ข้าราชการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่หน้าที่ และ ส่งเสริมให้ปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ให้ได้ดียิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548)

ในส่วนของ การกำหนด สมรรถนะประจำกลุ่มงานของพยาบาลวิชาชีพ ที่สำนัก การพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดคือ สมรรถนะที่ 1 การพัฒนาศักยภาพคน (Caring and Developing Others) คือมีความตั้งใจจะส่งเสริมการเรียนรู้หรือการพัฒนาผู้อื่นในระยะยาว โดยมุ่งเน้นเจตนาที่จะพัฒนาผู้อื่น และผลที่เกิดขึ้น มากกว่าเพียงปฏิบัติไปตามหน้าที่ สมรรถนะ ที่ 2 การดำเนินงานเชิงรุก (Proactiveness) คือการเล็งเห็นปัญหาหรือโอกาสพร้อมทั้งลงมือ จัดการกับปัญหานั้นๆ หรือใช้โอกาสที่เกิดขึ้นให้เกิดประโยชน์ต่องาน ด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์ และ แปลกใหม่ สมรรถนะที่ 3 การคิดวิเคราะห์ (Analytic Thinking) คือการทำความเข้าใจสถานการณ์ ประเด็นปัญหา แนวคิด หลักทฤษฎี ฯลฯ โดยการแจกแจงแตกประเด็นออกเป็นส่วนย่อย ๆ หรือ วิเคราะห์สถานการณ์ทีละขั้นตอน รวมถึงการจัดหมวดหมู่ปัญหาหรือสถานการณ์อย่างเป็นระบบ ระเบียบ เปรียบเทียบแง่มุมต่างๆ สามารถระบุได้ว่าอะไรเกิดก่อนหลัง ตลอดจนระบุเหตุ และ ผล ที่มาที่ไปของกรณีต่าง ๆ ได้ สมรรถนะที่ 4 การมองภาพองค์รวม (Conceptual Thinking) คือการคิดในเชิงสังเคราะห์ มองภาพองค์รวมจนได้เป็นกรอบความคิดหรือแนวคิดใหม่ อันเป็นผล

มาจากการสรุปรูปแบบ ประยุกต์แนวทางต่างๆจากสถานการณ์หรือข้อมูลหลากหลาย และ นานาทัศนะ (สำนักการพยาบาล, 2549)

สมรรถนะประจำกลุ่มงานของพยาบาลวิชาชีพ ที่กำหนดขึ้นดังกล่าวสำนักการพยาบาล ได้แจ้งให้ฝ่ายการพยาบาลในโรงพยาบาลทุกระดับ ได้ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะ ของพยาบาลวิชาชีพ (หนังสือสำนักการพยาบาล ที่ สธ 0320/2205 ลงวันที่ 15 กรกฎาคม 2548) ทั้งนี้สมรรถนะเป็นความสามารถของบุคคลที่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมการทำงานที่ถูกต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน สมรรถนะมีความสัมพันธ์กับการแสดงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานให้ประสบ ผลสำเร็จ (รัชนี ศุภจินทรรัตน์, 2549) และสมรรถนะ เป็นบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจก บุคคลซึ่งสามารถผลักดันให้บุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติที่ดีตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่รับผิดชอบ สมรรถนะจึงมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาสมรรถนะ (McClelland, 1973 อ้างอิงใน ขจรศักดิ์ ศิริมัย, 2556) โดยที่องค์ประกอบของสมรรถนะนั้น มี 5 ส่วน คือความรู้ ทักษะ ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง บุคลิกภาพประจำตัวบุคคลและแรงจูงใจ (McClelland, 1973 อ้างอิงใน ขจรศักดิ์ ศิริมัย, 2556) และการที่จะทราบว่าบุคคลใดมีสมรรถนะ ในระดับใดจำเป็นต้องมีการประเมิน ซึ่งการประเมินสมรรถนะนั้น มีการประเมินได้ในหลาย ลักษณะ และประเมินได้จากบุคคลที่เกี่ยวข้องของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งการประเมินที่มีความเชื่อถือ มีประสิทธิภาพ ควรใช้การประเมินจากหลายแหล่ง และนำมาเทียบเคียงกับมาตรฐานงาน ที่กำหนด ในแต่ละตำแหน่ง และการประเมินระดับสมรรถนะที่เหมาะสม โดยเฉพาะการประเมิน สมรรถนะประจำกลุ่ม (Functional competency) หากประเมินอย่างเหมาะสมแล้วและได้ข้อมูล ถูกต้องเที่ยงตรงแล้ว จะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหาร ทราบถึงระดับสมรรถนะของพยาบาลในแต่ละ กลุ่มงาน สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาพยาบาล ให้มีความรู้ความสามารถ ให้สอดคล้อง กับเป้าหมายขององค์การ ซึ่งในการปฏิบัติกรพยาบาล เป้าหมายขององค์การ คือผลลัพธ์ทางการ พยาบาลที่ผู้ป่วยได้รับ (สำนักการพยาบาล, 2549)

ผลลัพธ์ทางการพยาบาลเป็นผลกระทบสะสม ที่มีต่อตัวผู้ป่วยของกระบวนการหนึ่งหรือ มากกว่าในเวลาที่กำหนด (Parsley and Corrigan, 1999 อ้างอิงใน รัชนี ศุภจินทรรัตน์, 2549) และมาเร็ค (Marek, 1989 อ้างอิงใน รัชนี ศุภจินทรรัตน์, 2549) กล่าวว่า ผลลัพธ์ทางการพยาบาล นั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาวะสุขภาพของผู้รับบริการที่สามารถวัดได้ ดังนั้นการที่จะวัดว่าบริการ พยาบาลที่ให้กับผู้ป่วยนั้นมีคุณภาพ หรือไม่จึงวัดจากผลลัพธ์ทางการพยาบาล และผลลัพธ์ ทางการพยาบาลเป็นดัชนีที่จะทำให้ทราบถึงคุณภาพของการบริการพยาบาลในหน่วยบริการนั้น ด้วย (รัชนี ศุภจินทรรัตน์, 2549) ซึ่งคุณภาพของระบบบริการการพยาบาลนั้น เป็นภารกิจสำคัญ

ประการหนึ่งของสภาวิชาชีพด้านสุขภาพ เพื่ออํารงไว้ซึ่งสิทธิของประชาชนที่เข้ารับบริการ สาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน สภาการพยาบาลในฐานะองค์กรวิชาชีพตามกฎหมาย มีเจตนารมณ์ที่จะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพบริการการพยาบาลและการผดุงครรภ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพบริการของวิชาชีพแก่ประชาชนผู้ใช้บริการ ที่ต้องได้รับการตามมาตรฐานอย่างทั่วถึง(สภาการพยาบาล, 2555) จึงได้กำหนดมาตรฐานการบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์ในระดับทุติยภูมิ และตติยภูมิ ของสภาการพยาบาล ประกอบด้วย 3 หมวด หมวดที่ 1 มาตรฐานการบริหารองค์กรบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์ หมวดที่ 2 มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และหมวดที่ 3 มาตรฐานผลลัพธ์การบริการพยาบาล และการผดุงครรภ์ (สภาการพยาบาล, 2555) ซึ่งในมาตรฐานผลลัพธ์การบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เป็นมาตรฐานที่พยาบาลวิชาชีพต้องใช้ความรู้ความสามารถและสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาลที่เหมาะสม เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมบริการของผู้ให้บริการที่รวมถึงการปฏิบัติและไม่ปฏิบัติในสิ่งที่ควรและไม่ควรปฏิบัติ มาตรฐานผลลัพธ์การบริการพยาบาล และการผดุงครรภ์ ที่สภาการพยาบาลกำหนดประกอบไปด้วย มาตรฐานที่ 1 ความปลอดภัยจากความเสี่ยงและภาวะแทรกซ้อนทางการพยาบาลที่ป้องกันได้มาตรฐานที่ 2 การบรรเทาความทุกข์ทรมานของผู้ใช้บริการ มาตรฐานที่ 3 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ การรักษาพยาบาล มาตรฐานที่ 4 ความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ให้บริการ มาตรฐานที่ 5 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่องานบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (สภาการพยาบาล, 2555)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าสมรรถนะในการปฏิบัติงานนั้นเป็นความสามารถของบุคคลที่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ถูกต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลลัพธ์ทางการพยาบาลที่ผู้ใช้บริการมีความปลอดภัย ผลลัพธ์ทางการพยาบาลสะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติและมาตรฐานของวิชาชีพ และมีความจำเป็นที่จะต้องค้นหาและวัดให้ได้ว่าการปฏิบัติงานของวิชาชีพตามมาตรฐานนั้นเป็นอย่างไร เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ในวิชาชีพและมีความแม่นยำในการนำไปใช้ในคลินิก ซึ่งหากผลลัพธ์ทางการพยาบาลเหมาะสม ผู้ใช้บริการย่อมได้รับการปฏิบัติการพยาบาลที่เหมาะสม ตามมาตรฐานด้วย (รัชณี ศุภจินทรรัตน์, 2549) ประกอบกับจากข้อมูลของโรงพยาบาลศรีสังวรสุโขทัย ในการวัดผลลัพธ์ทางการพยาบาลตามมาตรฐานของสภาการพยาบาล พบว่าผลลัพธ์ตาม มาตรฐานที่ 1 ความปลอดภัยจากความเสี่ยง และภาวะแทรกซ้อนทางการพยาบาลที่ป้องกันได้ นั้นยังพบว่าพยาบาลวิชาชีพปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง (กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลศรีสังวร, 2554) ซึ่งจากการทบทวนงานวิจัยแล้วไม่พบว่ามีการศึกษาวิจัยถึงสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามแนวคิดของสำนักการพยาบาลในกลุ่ม

สมรรถนะสมรรถนะประจำกลุ่มงานของพยาบาลวิชาชีพ ที่สำนักการพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข กำหนดให้โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข นำไปเป็นแนวทางในการพิจารณาใช้เป็นแนวทางพัฒนาบุคลากร ว่ามีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ทางการพยาบาลหรือไม่ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของสมรรถนะประจำกลุ่มงาน ต่อผลลัพธ์ทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลทั่วไป เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพให้เป็นไปตามที่สำนักการพยาบาลกำหนดเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อการบริการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะประจำกลุ่มงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไป เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2
2. เพื่อศึกษาระดับผลลัพธ์ทางการพยาบาล โรงพยาบาลทั่วไป เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะประจำกลุ่มงานของพยาบาลวิชาชีพ กับผลลัพธ์ทางการพยาบาล โรงพยาบาลทั่วไป เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2

ความสำคัญของการวิจัย

1. มีข้อมูลเชิงประจักษ์ ของสมรรถนะประจำกลุ่มงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไป เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2 ที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพได้
2. ผู้บริหารการพยาบาล พยาบาลวิชาชีพได้มีความตระหนักในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่สภาการพยาบาลกำหนดเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐาน

ขอบเขตการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research)
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 2.1 ประชากร คือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไป จาก โรงพยาบาลทั่วไป เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2 จำนวน 5 โรงพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลเพชรบูรณ์ โรงพยาบาลแม่สอด โรงพยาบาลสุโขทัย

โรงพยาบาลตากสินมหาราช และโรงพยาบาล ศรีสังวรสุโขทัย จำนวนทั้งสิ้น 1,381 คน (กระทรวงสาธารณสุข, 2555)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไปเครือข่ายบริการที่ 2 จำนวน 5 แห่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร YAMANE ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จำนวน 310 คน กลุ่มตัวอย่าง ต้องปฏิบัติงานมีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไป และไม่อยู่ระหว่างลาศึกษาต่อหรือฝึกอบรม

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 สมรรถนะประจำกลุ่มงาน จำแนกเป็น 4 สมรรถนะ ดังนี้

3.3.1 การพัฒนาศักยภาพคน (Caring and Developing Others)

3.3.2 การดำเนินงานเชิงรุก (Proactiveness)

3.3.4 การคิดวิเคราะห์ (Analytic Thinking)

3.3.4 การมองภาพองค์รวม (Conceptual Thinking)

3.2 ผลลัพธ์ทางการพยาบาล แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ความปลอดภัยจากความเสี่ยง และภาวะแทรกซ้อนทางการพยาบาลที่ป้องกันได้

3.2.2 การบรรเทาความทุกข์ทรมานของผู้ใช้บริการ

3.2.3 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ การรักษาพยาบาล

3.2.4 ความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ใช้บริการ

3.2.5 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่องานบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์

4. ดำเนินการวิจัยในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ วันที่ 1 กันยายน 2556 ถึง 31 มกราคม 2557

5. การศึกษาครั้งนี้รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษาในครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลทั่วไป เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2

2. การวัดความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่องานบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์ วัดจากค่าความพึงพอใจตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พยาบาลวิชาชีพ หมายถึง บุคคลที่ขึ้นทะเบียน และรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สาขาการพยาบาลชั้นหนึ่งหรือสาขาการพยาบาล และการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง ที่มีประสบการณ์ทำงาน 1 ปี ขึ้นไป ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลทั่วไป เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2

2. สมรรถนะประจำกลุ่มงานของพยาบาลวิชาชีพ หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ต่อสมรรถนะประจำกลุ่มงานทางการพยาบาล ที่กำหนดเฉพาะสำหรับพยาบาลวิชาชีพ เพื่อสนับสนุน ให้ผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มการพยาบาลสาขาต่าง ๆ ได้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมตามหน้าที่ และส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพสามารถปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น โดยประเมิน 5 สมรรถนะดังนี้

สมรรถนะที่ 1 การพัฒนาศักยภาพคน หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในการปฏิบัติงานโดยมีความตั้งใจ จะส่งเสริมการเรียนรู้หรือการพัฒนาผู้อื่นในระยะยาว โดยมุ่งเน้นเจตนาที่จะพัฒนาผู้อื่นและผลที่เกิดขึ้น มากกว่าเพียงปฏิบัติตามหน้าที่

สมรรถนะที่ 2 การดำเนินงานเชิงรุก หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในการปฏิบัติงานโดยเล็งเห็นปัญหาหรือโอกาสพร้อมทั้งลงมือจัดการกับปัญหานั้น ๆ หรือใช้โอกาสที่เกิดขึ้นให้เกิดประโยชน์ต่องาน ด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์และแปลกใหม่

สมรรถนะที่ 3 การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในการปฏิบัติงานโดยทำความเข้าใจสถานการณ์ ประเด็นปัญหา แนวคิด หลักทฤษฎี โดยการแจกแจงแตกประเด็นออกเป็นส่วนย่อยๆ หรือวิเคราะห์สถานการณ์ที่ละขั้นตอน รวมถึงการจัดหมวดหมู่ปัญหาหรือสถานการณ์อย่างเป็นระบบระเบียบ เปรียบเทียบแง่มุมต่างๆ สามารถระบุได้ว่าอะไรเกิดก่อนหลัง ตลอดจนระบุเหตุและผล ที่มาที่ไปของกรณีต่าง ๆ ได้

สมรรถนะที่ 4 การมองภาพองค์รวม หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในการปฏิบัติงานโดยสามารถคิดในเชิงสังเคราะห์ มองภาพองค์รวมจนได้เป็นกรอบความคิดหรือแนวคิดใหม่ อันเป็นผลมาจากการสรุปรูปแบบ ประยุกต์แนวทางต่างๆ จากสถานการณ์หรือข้อมูลหลากหลาย และนานาทัศนะ

3. ผลลัพธ์ทางการพยาบาล หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้รับบริการได้รับการบริการตามมาตรฐานผลลัพธ์การบริการพยาบาล และผดุงครรภ์ตามที่สภาการพยาบาลกำหนด โดยมี 5 มาตรฐานดังนี้

3.1 ผู้ใช้บริการมีความปลอดภัยจากความเสี่ยง หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้รับบริการได้รับการบริการโดยไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนทางการพยาบาลที่ป้องกันได้ และได้รับความปลอดภัย

3.2 การบรรเทาความทุกข์ทรมานของผู้ใช้บริการ หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้รับบริการได้รับการบริการที่เป็นการบรรเทาความทุกข์ทรมานจากโรคหรืออาการตามบทบาทของพยาบาลวิชาชีพ

3.3 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ การรักษาพยาบาล หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้รับบริการได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะสุขภาพการรักษาพยาบาลที่ผู้ให้บริการได้รับจากพยาบาลวิชาชีพ

3.4 ความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ใช้บริการ หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้รับบริการ มีความสามารถในการดูแลตนเองจากอาการป่วยได้เพิ่มขึ้น

3.5 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่องานบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์ หมายถึง การรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้รับบริการได้รับการบริการมีความพึงพอใจในคุณภาพการบริการพยาบาล และการผดุงครรภ์

4. โรงพยาบาลทั่วไป เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2 หมายถึง โรงพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่มีการให้บริการในระดับทุติยภูมิ มีขีดความสามารถ รองรับผู้ป่วยที่ต้องการการรักษาที่ย่างยากซับซ้อนระดับเชี่ยวชาญรองรับผู้ป่วยส่งต่อจากเครือข่ายบริการทุติยภูมิ ประกอบด้วยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญสาขาหลักทุกสาขา และสาขารองในบางสาขาที่จำเป็น สามารถรองรับผู้ป่วยส่งต่อภายในเครือข่ายบริการระดับจังหวัดอย่างน้อย 1 แห่งต่อจังหวัดได้แก่ โรงพยาบาลเพชรบูรณ์ โรงพยาบาลแม่สอด โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โรงพยาบาลสุโขทัยและโรงพยาบาลศรีสังวรสุโขทัย

5. เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2 หมายถึง เขตพื้นที่ให้บริการของกระทรวงสาธารณสุขที่ตั้งอยู่ในจังหวัดอุดรดิถี พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ตากและสุโขทัย

สมมุติฐานของการวิจัย

สมรรถนะประจำกลุ่มงานของพยาบาลวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ทางการพยาบาล โรงพยาบาลทั่วไป เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2